

**UCHWAŁA NR III/25/18
RADY GMINY DZIERŻONIÓW**

z dnia 20 grudnia 2018 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Dzierżoniów na lata 2019-2021.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 08 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 994, poz. 1000, poz. 1349, poz. 1432), art. 110 ust. 10 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 1508, poz. 1693) oraz art 176 pkt 1 i art 179 ust 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U z 2018 r. poz. 998, poz.1076, poz. 1544, poz. 416)

Rada Gminy Dzierżoniów uchwala, co następuje:

- § 1. Uchwala się Gminny program wspierania rodziny w Gminie Dzierżoniów na lata 2019-2021 w brzmieniu Załącznika do niniejszej Uchwały.
- § 2. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Dzierżoniów.
- § 3. Uchwala wchodzi w życie z dniem podpisania.

Przewodniczący Rady Gminy
Dzierżoniów

Grzegorz Powązka

Załącznik do Uchwały Nr III/25/18
Rady Gminy Dzierżoniów
z dnia 20 grudnia 2018 r.
Zalacznik1.pdf

Gminny program wspierania rodziny w Gminie Dzierżoniów na lata 2019-2021.

Uzasadnienie

Zgodnie z art 176 pkt 1 ustawy z dnia 09 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3 -letnich gminnych programów wspierania rodziny. Natomiast art 179 ust 2 wskazuje, że programy uchwalane są przez radę gminy, z uwzględnieniem potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny. Program określa kierunki działań w zakresie wspierania rodziny. Dotychczasowy program obejmuje lata 2016 -2018 w związku z powyższym istnieje potrzeba uchwalenia nowego programu na lata 2019-2021.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy

Grzegorz Dowązka

**GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
W GMINIE DZIERŻONIÓW
NA LATA 2019 - 2021**

Dzierżoniów, 20 grudnia 2018 r.

I. Wprowadzenie

Dla dobra rodziny, które jest naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, konieczne jest wspieranie rodzin ze strony państwa, w tych przypadkach, kiedy własne zasoby i możliwości nie wystarczają, aby pokonać sytuacje trudne lub kryzysowe. Szczególnie dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspakaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka, naturalna rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Naturalna rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmowania działań na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo – wychowawczej, należy ją wspierać i wspomagać tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Stąd też, założeniem niniejszego Programu jest wsparcie rodziny naturalnej już na etapie, kiedy pojawiają się problemy. Problemem przemocy w rodzinie na terenie Gminy Dzierżoniów zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, którego celem jest integrowanie i koordynowanie działań przedstawicieli różnych podmiotów oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Opierając się na założeniach ustawy z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz.U. z 2018 r., poz. 998) - dalej u.w.r.s.z. zaleca się zaangażowanie asystenta rodziny, o którym stanowi art. 11 ust. 3 i art. 12 u.w.r.s.z. Bardzo ważne jest, iż rola asystenta rodziny zaczyna się już na etapie profilaktyki i polega na aktywnym wspieraniu rodziny. Zadaniem asystenta jest całościowe wspieranie rodzin wychowujących dzieci, zagrożonych różnymi dysfunkcjami. Asystent reaguje na sygnały wskazujące na powstawanie w rodzinie problemów związanych z jej prawidłowym funkcjonowaniem, otrzymywane z różnych źródeł: od pracownika socjalnego, pedagoga szkolnego, z policji, czy też od pielęgniarki środowiskowej. Celem pracy asystenta będzie osiągnięcie przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej, która umożliwi jej wychowywanie dzieci. Jego głównym zadaniem jest niedopuszczenie do oddzielenia dzieci od rodziny. W przypadku niemożności zapewnienia opieki i wychowania dziecka przez rodzinę, powiat organizuje pieczę zastępczą w formie rodzinnej i instytucjonalnej. Do zadań gminy w myśl ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy ponoszenie częściowych wydatków związanych z pobytem dziecka w wyżej wskazanych formach pieczy zastępczej. Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej. Reformy ustroju terytorialnego państwa powodują, że coraz więcej kompetencji przejmują samorządy gmin i powiatów. Dzieje się tak wzorem innych państw Unii Europejskiej, w których służby społeczne funkcjonują jak najbliższej rodziny.

Pomoc Społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie, a nie bezpośrednie zaspokajanie potrzeb.

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 stanowi realizację dyspozycji ustawowej i jest spójny ze strategią rozwiązywania problemów społecznych Gminy Dzierżoniów.

1. Podstawą działań ujętych w programie są w szczególności regulacje obowiązujących ustaw:

- Ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018 r., poz. 998);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tekst jedn.: Dz. U. z 2018r., poz. 1508);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jedn.: Dz. U. z 2015 r., poz. 1390).

2. Podstawa prawna działań

Artykuł 176 pkt 1 oraz art. 179 ust. 2 u.w.r.s.z.

II. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonalności rodzin zamieszkujących w Gminie Dzierżoniów w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Diagnoza została dokonana w oparciu o dane z Urzędu Gminy Dzierżoniów oraz z danych będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów.

Punktem wyjścia do określenia zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów.

Dla potrzeb Programu opracowano kartę diagnostyczną, w której zawarto informacje podane w tabeli Nr 1.

Tabela nr 1.

Wyszczególnienie	stan na dzień 31.10.2018r.
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	222
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	515
Liczba rodzin korzystających z Funduszu Alimentacyjnego	39
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	31
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	557
Liczba dzieci zamieszkujących w Gminie Dzierżoniów 0 - 17 lat	1.723
Liczba osób bezrobotnych – zarejestrowanych w Urzędzie Pracy, w tym z prawem do zasiłku / stan na 31.12.2017 r. /	236

Na wykresie nr 1 przedstawiono liczby rodzin korzystających z poszczególnych świadczeń. Największą grupę rodzin stanowią rodziny pobierające świadczenia wychowawcze oraz rodzinne. Nie wyklucza się jednak by rodziny pobierały jednocześnie każde z wymienionych świadczeń, bądź tylko niektóre.

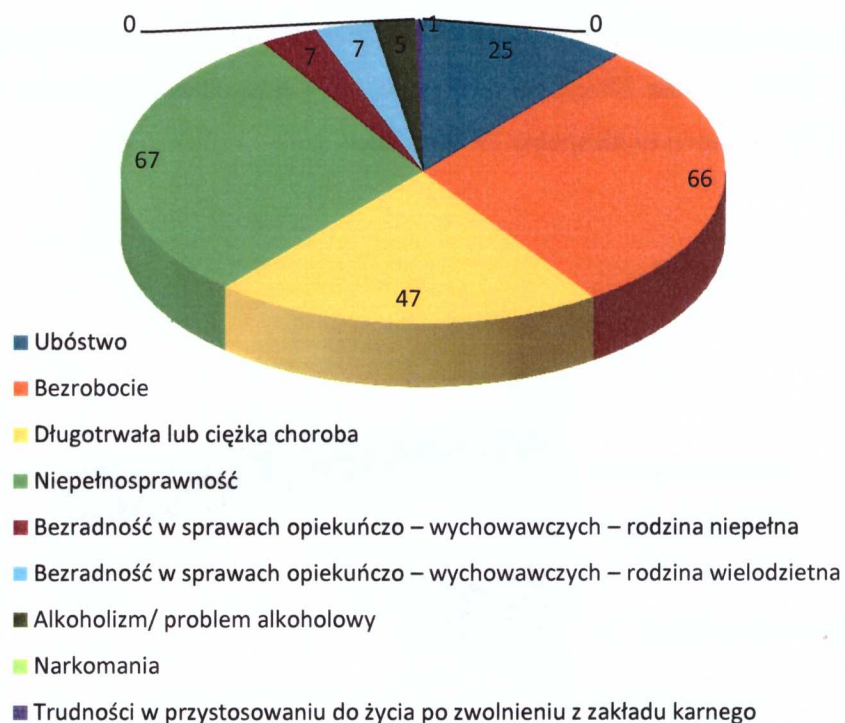
Przyczyny i nasilenie trudnych sytuacji życiowych rodzin, pokazuje tabela nr 2.

Tabela nr 2.

Występujący problem	Liczba środowisk
Ubóstwo	25
Bezrobocie	66
Długotrwała lub ciężka choroba	47
Niepełnosprawność	67
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – rodzina niepełna	7
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych – rodzina wielodzietna	7
Alkoholizm/ problem alkoholowy	5
Narkomania	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	1
Zdarzenia losowe	0

Wykres nr 3.

Liczba środowisk, w których występują wyszczególnione problemy

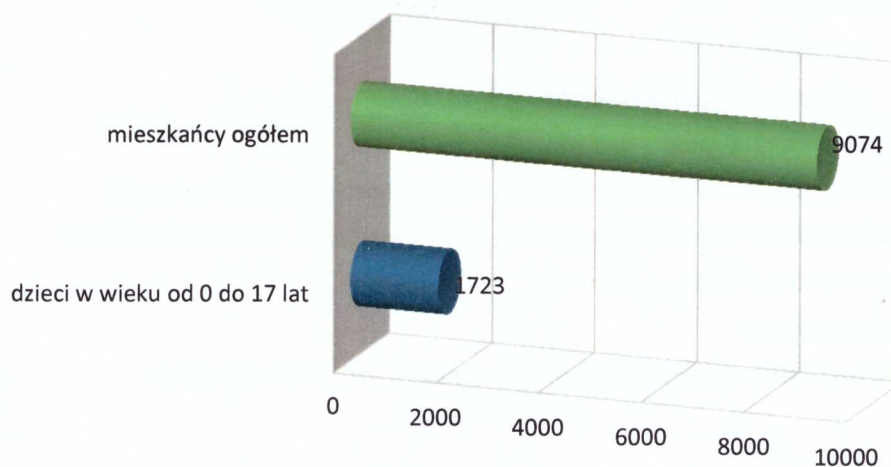

Wykres nr 1.

Z posiadanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów wynika, że na dzień 31 października 2018r. Gmina Dzierżoniów liczyła 9074 mieszkańców, w tym dzieci w wieku od 0 do 17 lat – 1723, stanowi to niespełna 19% ogółu.

Wykres nr 2.

Liczba dzieci w stosunku do liczby mieszkańców Gminy Dzierżoniów ogółem

VI. Przewidywane efekty realizacji Programu

Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być: polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

VII. Realizator programu:

Koordinatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów partnerstwie z:

- Placówkami oświatowymi z terenu Gminy Dzierżoniów;
- Urzędem Gminy Dzierżoniów;
- Starostwem Powiatowym w Dzierżoniowie;
- Policją;
- Gminnym Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie i Ochrony Zdrowia w Dzierżoniowie;
- Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną Powiatowego Centrum Poradnictwa Psychologiczno - Pedagogicznego i Doradztwa Edukacyjnego w Dzierżoniowie;
- Placówkami Służby Zdrowia;
- Powiatowym Urzędem Pracy w Dzierżoniowie;
- Kuratorami Sądowymi.

VIII. Zadania w zakresie wspierania rodziny:

Lp.	Nazwa zadania	Partnerzy w realizacji zadania
1.	Zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów
2.	Umożliwienie dostępu do poradnictwa specjalistycznego – psycholog, prawnik.	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów oraz PCPR i OZ
4.	Finansowanie kosztów pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ponoszonych przez rodziny wspierające.	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów
5.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów
6.	Współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo - wychowawczej	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów
7.	Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnym domu dziecka	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów
8	Sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań dla Rady Gminy	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów
9.	Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej	Ośrodek Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów Policja, Zespół Interdyscyplinarny

Wśród osób ubiegających się o wsparcie w ramach pomocy społecznej, bezrobocie oraz niepełnosprawność pozostają jako główne powody destabilizujące osoby i środowiska rodzinne. W 2018r. wśród 222 rodzin korzystających z pomocy społecznej, problem bezrobocia dotyczył 66 rodzin, a niepełnosprawności 67 rodzin. Inne powody deficytów to m. in. długotrwała choroba oraz ubóstwo. Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej Gminy Dzierżoniów wynika, że z terenu Gminy Dzierżoniów 8 dzieci przebywa w pieczy zastępczej, z tego 5 w rodzinach zastępczych, a 3 w domach dziecka.

III. Czas realizacji programu

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2019-2021

IV. Odbiorcy programu

Odbiorcami Programu są:

- 1) Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- 2) Dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dzieci i rodzin.

V. Cele główne i szczegółowe

Cel główny programu:

Celem głównym Programu jest pomoc dla rodzin zamieszkujących na terenie Gminy Dzierżoniów w stwarzaniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

Cele szczegółowe to:

- podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny;
- wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie;
- podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi;
- pozostawienie dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania,
- współpraca z instytucjami, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi na rzecz dziecka i rodziny,
- wzmacnianie roli i funkcji rodziny,
- wsparcie w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych rodziny,
- podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.

przedstawiciel policji, kurator sądowy. Praca asystenta rodziny lub zespołu powinna skutkować trafniejszą diagnozą problemów środowiska rodzinnego, ustaleniem spójnego planu pomocy oraz uruchamiać mechanizmy współpracy z właściwymi instytucjami i służbami.

Poradnictwo specjalistyczne

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (psychologicznego, prawnego), treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia.

Tam, gdzie jest to możliwe, praca w ramach Programu powinna opierać się o pełną współpracę z rodziną.

Niezwykle ważnym elementem jest również dostęp rodziny do pomocy prawnej, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Pomoc w formie rodzin wspierających

Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia rodziny i dziecka. Zadania rodziny wspierającej to m. in. pomoc w opiece nad dziećmi, prowadzeniu gospodarstwa domowego, wspólne spędzanie czasu wolnego. Pomoc ta będzie wynikać z przyjętego i zaakceptowanego planu pomocy rodzinie, a realizowana będzie na podstawie zawartej umowy. Rodzina wspierająca może otrzymać zwrot kosztów świadczonej pomocy, co zostanie określone w treści umowy.

W celu podniesienia skuteczności oddziaływania rodzin wspierających, należy zadbać o ich przygotowanie poprzez poradnictwo oraz szkolenie.

Partycypacja w kosztach umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej

W przypadku umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej albo w rodzinnym domu dziecka gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w rodzinie zastępczej.

Dla realizacji zadań zakłada się następujące działania:

Pomoc i wsparcie Asystenta Rodziny. Wsparcie Interdyscyplinarne.

W pracy z rodziną ważna jest profilaktyka. Zakłada się zatem kluczową rolę asystenta rodziny, którego zadania będą polegały na:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
- 2) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
- 6) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 7) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 8) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 9) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 10) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 11) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 12) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 13) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- 14) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku, i przekazywanie tej oceny,
- 15) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 16) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 17) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą, o których mowa w art. 9a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną;
- 18) wykonywanie innych czynności i obowiązków wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Praca asystenta rodziny będzie również polegała na inicjowaniu i rekomendowaniu zadań zespołowych w skład których wchodzić będą m. in. asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny,

IX. Źródła finansowania programu:

1. Środki własne Gminy Dzierżoniów;
2. Dotacje z budżetu państwa;
3. Środki pozabudżetowe.

X. Monitoring i ewaluacja

Prowadzenie ewaluacji i monitoringu realizacji Programu polega na bieżącym analizowaniu oraz corocznym porównywaniu wartości określonych w Tabeli 1 i 2 oraz danych dotyczących przemocy w rodzinie, umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej. Ewaluacja ma na celu uzyskanie informacji czy kontynuować konkretne działania, czy je wzmożyć, czy też zmodyfikować.

Raport z ewaluacji i monitoringu programu będzie sporządzony przez OPS Gminy Dzierżoniów w terminie do dnia 31 marca każdego roku. W przypadku modyfikacji Programu założenia metodologii ewaluacji i monitoringu będą odpowiednio dostosowywane.

RADA GMINY DZIERŻONIÓW

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy
Grzegorz Powąska